SODBA SODIŠČA (drugi senat)
z dne 9. marca 2006*

V zadevi C-174/05,

katere predmet je predlog za sprejetje predhodne odločbe na podlagi člena 234 ES, ki ga je vložilo College van Beroep voor het bedrijfsleven (Nizozemska) z odločbo z dne 19. aprila 2005, ki je prispela na Sodišče istega dne, v postopku

Stichting Zuid-Hollandse Milieufederatie,

Stichting Natuur en Milieu

proti

College voor de toelating van bestrijdingsmiddelen,

ob udeležbi

Bayer CropScience BV,

* Jezik postopka: nizozemščina.

SODIŠČE (drugi senat),

v sestavi C. W. A. Timmermans, predsednik senata, J. Makarczyk, R. Schintgen, P. Kūris in J. Klučka (poročevalec), sodniki,

generalna pravobranilka: E. Sharpston,
sodni tajnik: R. Grass,

na podlagi pisnega postopka,

ob upoštevanju stališč, ki so jih predložili:

— za Stichting Zuid-Hollandse Milieufederatie J. Rutteman, zastopnik,

— za College voor de toelating van bestrijdingsmiddelen R. J. M. van den Tweel, odvetnik,

— za Bayer CropScience BV D. Waelbroeck, odvetnik,

— za nizozemsko vlado H. G. Sevenster, zastopnica,

— za belgijsko vlado M. Wimmer, zastopnik,

— za grško vlado G. Kanellopoulos in S. Papaïoannou, zastopnika,

— za Svet Evropske unije F. P. Ruggeri Laderchi, Z. Kupčová in B. Driessen, zastopniki,

— za Komisijo Evropskih skupnosti B. Doherty in M. van Heezik, zastopnika,

na podlagi sklepa, sprejetega po opredelitvi generalne pravobranilke, da bo v zadevi odločeno brez sklepnih predlogov,

izreka naslednjo

Sodbo

1 Predlog za sprejetje predhodne odločbe se nanaša na razlago člena 2, prvi odstavek, točka 3, Odločbe Sveta 2003/199/ES z dne 18. marca 2003 o nevključitvi aldikarba v prilogo I k Direktivi Sveta 91/414/EGS in o odvzemu registracij za fitofarmacevtska sredstva, ki vsebujejo to aktivno snov (UL L 76, str. 21).

2 Ta predlog je bil predstavljen v okviru spora med Stichting Zuid-Hollandse Milieufederatie in Stichting Natuur en Milieu (skupaj v nadaljevanju: ustanove) in College voor de toelating van bestrijdingsmiddelen (v nadaljevanju: College) zaradi odločbe slednjega z dne 20. februarja 2004.

3 S to odločbo je College zavrnil kot neutemeljen ugovor, vložen zoper njegovo odločbo z dne 11. julija 2003, kot jo je ta spremenil 1. avgusta istega leta, s katero je na podlagi Odločbe 2003/199 odvzel dovoljenje za dajanje v promet vseh fitofarmacevtskih sredstev, ki vsebujejo aktivno snov „aldikarb“ z izjemo dovoljenj za osnovne rabe teh proizvodov.

Pravni okvir

Direktiva 91/414

4 Člen 8(2), prvi in četrti pododstavek, Direktive Sveta 91/414/EGS z dne 15. julija 1991 o dajanju fitofarmacevtskih sredstev v promet (UL L 230, str. 1) določa:

„Z odstopanjem od člena 4 in brez poseganja v odstavek 3 ali Direktivo 79/117/EGS lahko država članica v dvanajstih letih od notifikacije te direktive registrira za dajanje v promet na svojem ozemlju fitofarmacevtska sredstva, ki vsebujejo aktivne snovi, ki

niso uvrščene v prilogo I, in so že v prometu dve leti po dnevu notifikacije te direktive.

[…]

V obdobju dvanajstih let iz prvega pododstavka se lahko na podlagi pregleda aktivne snovi, ki ga opravi Odbor iz člena 19, po postopku iz navedenega člena odloči, da se snov uvrsti v prilogo I in določi pogoje za uvrstitev, ali da se take aktivne snovi ne uvrsti v prilogo I, če zahteve iz člena 5 niso izpolnjene ali pa potrebni podatki niso bili predloženi v predpisanem roku. Države članice zagotovijo, da se v predpisanem roku ustrezne registracije odobri, prekliče oziroma spremeni.“

5 V skladu z odstavkom 4 člena 8 in „[z] nadaljnjim odstopanjem od člena 4 lahko država članica v posebnih okoliščinah dovoli za obdobje največ 120 dni promet fitofarmacevtskih sredstev, ki niso v skladu s členom 4, za omejeno in nadzorovano uporabo, če je tak ukrep potreben zaradi nepredvidljive nevarnosti, ki je ni mogoče obvladati z drugimi ukrepi. V takem primeru zadevna država članica o tem nemudoma obvesti druge države članice in Komisijo. V skladu s postopkom iz člena 19 se nemudoma odloči, če in pod kakšnimi pogoji se lahko ukrep države članice podaljša za določeno obdobje, ponovi ali prekliče“.

Odločba 2003/199

6 Deveta uvodna izjava Odločbe 2003/199 določa:

„Sprejeti je treba ukrepe za zagotovitev, da se obstoječe registracije za fitofarmacevtska sredstva, ki vsebujejo aldikarb, odvzamejo v predpisanem roku, da ne bodo obnovljena in da se za taka sredstva ne izdajo nove registracije."

7 Na podlagi desete uvodne izjave te odločbe velja:

„Po informacijah, ki jih ima Svet, je glede na to, da v nekaterih državah članicah ni učinkovitih alternativ za nekatere omejene rabe, treba nadaljevati z uporabo aktivne snovi, tako da se omogoči razvoj drugih možnosti. V sedanjih okoliščinah je torej utemeljeno predpisati, pod strogimi pogoji, katerih cilj je zmanjšanje tveganja na minimum […], daljši rok za odvzem obstoječih registracij za omejeno rabo, ki velja za bistveno in za katero pri nadzoru škodljivih organizmov danes ni na voljo učinkovitih drugih možnosti."

8 Skladno s členom 1 te odločbe se aktivna snov aldikarb ne vključi v prilogo I k Direktivi 91/414/EGS.

9 Po členu 2 navedene odločbe:

„Države članice zagotovijo, da:

1. se registracije za fitofarmacevtska sredstva, ki vsebujejo aldikarb, odvzamejo do 18. septembra 2003;

2. se od 18. marca 2003 za fitofarmacevtska sredstva, ki vsebujejo aldikarb, ne izda ali obnovi nobena registracija na podlagi odstopanja, predvidenega v členu 8(2) Direktive 91/414/EGS;

3. v zvezi z rabami, navedenimi v stolpcu B Priloge, država članica, določena v stolpcu A, lahko ohrani v veljavi registracije za fitofarmacevtska sredstva, ki vsebujejo aldikarb, do 30. junija 2007, pod pogojem, da;

   (a) zagotovi, da so taka fitofarmacevtska sredstva, ki ostanejo v prometu, na novo označena, tako da ustrezajo pogojem za omejeno rabo;

   (b) [sprejme] vse primerne ukrepe […] za zmanjšanje morebitnih tveganj, da zagotovijo varovanje zdravstvenega varstva živali in ljudi ter okolja, in

(c) zagotovi z akcijskimi načrti, da se resno iščejo druga možna sredstva ali metode za take rabe.

Zadevna država članica obvesti Komisijo najpozneje 31. decembra 2004 o uporabi tega člena in zlasti o ukrepih, sprejetih na podlagi točk (a) do (c), in vsako leto predloži oceno količin aldikarba, uporabljenega za bistveno rabo na podlagi tega člena.“

Spor o glavni stvari in vprašanje za predhodno odločanje

10 Ustanove so 9. aprila 2004 vložile tožbo zoper odločbo z dne 20. februarja 2004 pri College van Beroep voor het bedrijfsleven. V bistvu uveljavljajo, da Odločba 2003/1999 ni v skladu z Direktivo 91/414, kolikor bi ta direktiva prepovedala vsako rabo fitofarmacevtskega proizvoda, če ni bilo ugotovljeno, da ustreza okoljskim standardom, ki jih določa navedena direktiva.

11 Bayer CropScience je interveniral v postopku v glavni stvari v podporo Collegeu.

12 Predložitveno sodišče poudarja, da se Odločba 2003/199 sklicuje predvsem na člen 8(2), tretji in četrti pododstavek, Direktive 91/414, da torej ta določba ne predvideva nobene možnosti za odobritev dajanja na trg fitofarmacevtskih proizvodov, ki vsebujejo aktivno snov, za katero je bila vključitev v prilogo izrecno zavrnjena.

13 To sodišče ugotavlja, da zgolj člen 8(4) Direktive 91/414 omogoča državam članicam, da lahko v posebnih okoliščinah dovolijo za obdobje največ 120 dni promet fitofarmacevtskih sredstev, ki niso v skladu s členom 4 iste direktive, če je tak ukrep potreben zaradi nepredvidljive nevarnosti, ki je ni mogoče obvladati z drugimi sredstvi.

14 Očitno naj nekatere od teh okoliščin torej ne bi bile izpolnjene, kar zadeva aktivno snov „aldikarb“. Predvsem naj ne bi bilo vprašanje glede nepredvidljive nevarnosti in da naj bi bilo obdobje, predvideno v členu 2, prvi odstavek, točka 3, Odločbe 2003/199 daljše od 120 dni.

15 Zato predložitveno sodišče ugotavlja, da navedeni člen 2, prvi odstavek, točka 3, ne more temeljiti na členu 8 Direktive 91/414 in torej ni v skladu z njo.

16 V teh okoliščinah je College van Beroep voor het bedrijfsleven prekinilo odločanje in Sodišču v predhodno odločanje predložilo to vprašanje:

„Ali je člen 2, začetek in točka 3, Odločbe 2003/199 veljaven?“

Vprašanje za predhodno odločanje

17 Predložitveno sodišče z vprašanjem v bistvu sprašuje, ali je člen 2, prvi odstavek, točka 3, Odločbe 2003/199 v skladu s členom 8 Direktive 91/414.

18 Odgovor na to vprašanje najprej zahteva razlago člena 2, prvi odstavek, točka 3, Odločbe 2003/199, da se v nadaljevanju preveri skladnost te določbe s členom 8(2) Direktive 91/414 in, končno, v primeru skladnosti, konkretno oceni načine in roke, predvidene v navedeni določbi.

19 Prvič, glede razlage člena 2, prvi odstavek, točka 3, Odločbe 2003/199 je treba najprej poudariti, da spor o glavni stvari izhaja predvsem iz razhajanj med različnimi jezikovnimi različicami te določbe. Dejansko, po njenem nizozemskem prevodu, lahko države članice podelijo („verstrekken“) dovoljenje za dajanje na trg fitofarmacevtskih proizvodov, ki vsebujejo aktivno snov „aldikarb“, medtem ko imajo po drugih jezikovnih različicah države članice zgolj možnost ohraniti v veljavi taka dovoljenja.

20 Zato je treba, glede na ustaljeno sodno prakso, po eni strani, če se določba prava Skupnosti lahko razlaga na več načinov, dati prednost tisti razlagi, ki obdrži polni učinek (glej sodbi z dne 22. septembra 1988 v zadevi Land de Sarre in drugi, 187/87, Recueil, str. 5013, točka 19, in z dne 4. oktobra 2001 v zadevi Italija proti Komisiji, C-403/99, Recueil, str. I-6883, točka 28) in ki ne obravnava ponovno njene veljavnosti (glej zgoraj navedeno sodbo Italija proti Komisiji, točka 37). Po drugi strani potreba po enotni razlagi prava Skupnosti izključuje, da bi se ob dvomu besedilo določbe upoštevalo ločeno, ampak zahteva nasprotno, da se razlaga ob upoštevanju jezikovnih različic, ki so bile določene v drugih uradnih jezikih (glej sodbi z dne 12. julija 1979 v zadevi Koschniske, 9/79, Recueil, str. 2717, točka 6, in z dne 2. aprila 1998 v zadevi EMU Tabac in drugi, C-296/95, Recueil, str. I-1605, točka 36).

21 Glede Odločbe 2003/199 je treba poudariti, da je v smislu devete uvodne izjave te odločbe „treba sprejeti ukrepe za zagotovitev, da se obstoječe registracije za fitofarmacevtska sredstva, ki vsebujejo aldikarb, odvzamejo v predpisanem roku, da

ne bodo obnovljena in da se za taka sredstva ne izdajo nove registracije“. Poleg tega deseta uvodna izjava te odločbe dodaja, da je ob tem, da „v nekaterih državah članicah ni učinkovitih alternativ za nekatere omejene rabe, treba nadaljevati z uporabo aktivne snovi, tako da se omogoči razvoj drugih možnosti[,]“ in zato odobriti „daljši rok za odvzem obstoječih registracij za omejeno rabo, ki velja za bistveno[.]“

22 Torej bi bilo razumevanje člena 2, prvi odstavek, točka 3, te odločbe, ki bi omogočil državam članicam podeliti nova dovoljenja za dajanje na trg takih proizvodov, kljub zavrnitvi vključitve aktivne snovi „aldikarb“ v prilogo I k Direktivi 91/414, hkrati naskladno s splošnim namenom in ciljem te direktive in v nasprotju z njenim členom 8(2), četrti pododstavek, ki ob odločitvi, da se aktivna snov ne vključi v to prilogo, državam članicam nalaga, naj nadzirajo, ali so upoštevne registracije umaknjene ali spremenjene med predpisanim obdobjem.

23 Poleg tega, kot je bilo poudarjeno v točki 19 te sodbe, takemu razumevanju člena 2, prvi odstavek, točka 3, Odločbe 2003/199 gotovo nasprotujejo druge jezikovne različice te določbe, predvsem nemška („weiter gelten lassen darf“), angleška („may maintain in force“), poljska („może utrzymać w mocy“) in slovaška („môže zachovať v účinnosti“).

24 Zato je treba člen 2, prvi odstavek, točka 3, Odločbe 2003/199 razlagati tako, kot da državam članicam, navedenim v stolpcu A priloge k tej odločbi, omogoča v nekaterih okoliščinah ohraniti v veljavi, do 30. junija 2007, dovoljenja za dajanje na trg fitofarmacevtskih proizvodov, ki vsebujejo aktivno snov „aldikarb“ za osnovno rabo.

25 Drugič, glede vprašanja, ali člen 8(2) Direktive 91/414 nasprotuje temu, da Svet dovoli državam članicam, da ohranijo v veljavi dovoljenja za dajanje na trg fitofarmacevtskih proizvodov, ki vsebujejo aktivno snov, katere vključitev v prilogo I k navedeni direktivi je bila zavrnjena, je treba opozoriti, da ta direktiva predvideva v členu 8(2), četrti pododstavek, da „[d]ržave članice zagotovijo, da se v predpisanem roku ustrezne registracije odobri, prekliče oziroma spremeni glede na primer, v predpisanem roku“. Sama torej ne določa roka, v katerem morajo države članice nadzirati, da so navedene registracije preklicane ali spremenjene, ampak se sklicuje glede tega na „predpisano obdobje“, to pomeni na rok, ki se v tem primeru določi z izvršilnim ukrepom.

26 Tako torej na podlagi izvršilne pristojnosti, ki izhaja iz navedene določbe, člen 2, prvi odstavek, točka 3, Določbe 2003/199 določa rok za odvzem dovoljenj za dajanje na trg fitofarmacevtskih proizvodov, ki vsebujejo aktivno snov „aldikarb“.

27 Poleg tega, ker Direktiva 91/414 ne obsega nobene omejitve v zvezi s tem, načelo določitve različnih rokov za odvzem dovoljenj za dajanje na trg fitofarmacevtskih proizvodov, ki vsebujejo aktivno snov, katerih vključitev v prilogo I k navedeni direktivi je bila zavrnjena glede na rabo, za katero so proizvodi namenjeni, ne bi smelo šteti za neskladno z določbami te direktive.

28 Nazadnje je treba, glede konkretne ocene sprememb in predpisanih rokov za odvzem dovoljenj za dajanje na trg fitofarmacevtskih proizvodov, ki vsebujejo aktivno snov „aldikarb“, opozoriti, da splošno načelo sorazmernosti zahteva, da ravnanja institucij Skupnosti ne presežejo tistega, kar je primerno in potrebno za uresničitev legitimnih ciljev, ki jih zasleduje zadevna ureditev, pri tem pa velja, da se je treba takrat, ko je mogoče izbrati med več ponujenimi primernimi ukrepi, zateči k

tistemu, ki je najmanj omejujoč, in da povzročene neprijetnosti ne smejo biti čezmerne glede na zastavljene cilje (glej sodbe z dne 11. julija 1989 v zadevi Schräder, 265/87, Recueil, str. 2237, točka 21; z dne 13. novembra 1990 v zadevi Fedesa in drugi, C-331/88, Recueil, str. I-4023, točka 13; z dne 5. oktobra 1994 v združenih zadevah Crispoltoni in drugi, C-133/93, C-300/93 in C-362/93, Recueil, str. I-4863, točka 41, in z dne 12. julija 2001 v zadevi Jippes in drugi, C-189/01, Recueil, str. I-5689, točka 81).

29 Iz tega izhaja, da v okviru sodnega nadzora izvršitve takega načela, ob upoštevanju široke diskrecijske pravice, ki jo je imel Svet pri sprejetju Odločbe 2003/199, lahko na zakonitost tega ukrepa vpliva samo dejstvo, da je ukrep očitno nesorazmeren glede na cilj, ki mu namerava slediti (glej v tem smislu zgoraj navedene sodbe Schräder, točka 22; Fedesa in drugi, točka 14; Crispoltoni in drugi, točka 42, in Jippes in drugi, točka 82).

30 V tem primeru iz ciljev Direktive 91/414 izhaja, da je njen namen po eni strani odstraniti ovire za izmenjave rastlinskih proizvodov znotraj Skupnosti in izboljšati rastlinsko proizvodnjo in po drugi strani varstvo zdravja ljudi in živali ter okolja.

31 Poleg tega iz sedme in desete uvodne izjave Odločbe 2003/199 izhaja, da podatki, ki jih je imel Svet, niso zadostovali za dokaz, da, v navedenih pogojih uporabe, fitofarmacevtski proizvodi, ki vsebujejo aktivno snov „aldikarb“, na splošno izpolnjujejo zahteve, naštete v členu 5(1)(a) in (b) Direktive 91/414, predvsem glede njihovih mogočih učinkov na neciljne organizme, kot so male ptice in deževniki, vendar, ker ni rešitev z učinkovitimi nadomestili za nekatere omejene rabe v nekaterih državah članicah, se je izkazalo potrebno, da se dovoli nadaljnja osnovna

raba teh proizvodov v omejenem obdobju in pod strogimi pogoji, da se zmanjša tveganje.

32 Tako določitev različnih rokov za odvzem dovoljenj za dajanje na trg fitofarmacevtskih proizvodov, ki vsebujejo aktivno snov „aldikarb“ za rabo teh proizvodov, zmanjšan obseg seznama osnovnih rab, uporaba te izjeme zgolj za nekatere države članice in podreditev teh rab strogemu programu sledenja in spremljanja, v povezavi z deseto uvodno izjavo Odločbe 2003/199, so ravno dejavniki, ki dokazujejo, da je Svet globalno presodil prednosti in težave sistema, ki se mora vzpostaviti, in da ta v vsakem primeru ni bil očitno neprimeren glede na zasledovane cilje.

33 Iz dozdajšnjih ugotovitev izhaja, da se pri presoji postavljenega vprašanja ni pokazal noben tak dejavnik, ki bi vplival na veljavnost člena 2, prvi odstavek, točka 3, Odločbe 2003/199.

Stroški

34 Ker je ta postopek za stranke v postopku v glavni stvari ena od stopenj v postopku pred predložitvenim sodiščem, to odloči o stroških. Stroški, priglašeni za predložitev stališč Sodišču, ki niso stroški omenjenih strank, se ne povrnejo.

Iz teh razlogov je Sodišče (drugi senat) razsodilo:

Pri presoji postavljenega vprašanja se ni pokazal noben tak dejavnik, ki bi vplival na veljavnost člena 2, prvi odstavek, točka 3, Odločbe Sveta 2003/199/ES z dne 18. marca 2003 o nevključitvi aldikarba v Prilogo I k Direktivi Sveta 91/414/EGS in o odvzemu registracij za fitofarmacevtska sredstva, ki vsebujejo to aktivno snov.

Podpisi